

Föredragshållaren Klas Bjurström

Svenska Afghankommittén besöker FN-föreningen

Det blev en uppskattad men oväntat händelserik föreläsning när Svenska Afghankommittén (SAK) gästade Kristinehamns FN-förening. Tåget från Stockholm med föredragshållaren Klas Bjurström ombord stod stilla någonstans i mörka skogen i mer än två timmar p g a en incident på spåret, men genom gott samarbete med SAK:s kontor i Stockholm, som kunde improvisera med hjälp av den digitala tekniken, fick vi lyssna till inte bara en utan två föredragshållare. Publiken behöll ett gott humör trots förvecklingarna.

Anders Rosén, vice ordförande i SAK med stor erfarenhet av att arbeta i Afghanistan, blev helt oförberedd uppringd i sitt hem i Dalarna tolv minuter innan utsatt tid för föreläsningen och fick ta hand om första delen av programmet. När Klas Bjurström till slut kom instörtande och tog vid, drog han genast i gång sin presentation och berättade med stort engagemang om vad som händer och hänt i Afghanistan. Klas är senior strategisk rådgivare och har besökt landet många gånger.

Svenska Afghankommittén bildades för 40 år sedan och har sedan dess utan avbrott verkat i Afghanistan. Även under det förra talibanstyret, när flickskolor i städerna stängdes, lyckades SAK hålla skolor öppna för flickor på landsbygden. Organisationen har idag över 6000 anställda i landet, 99% av dessa är afghaner. SAK bedriver sjukvård och undervisning på landsbygden, där 75% av befolkningen bor. Förra året hade deras sjukvårdsinrättningar 1,7 miljoner patientbesök. Det går omkring 100.000 elever i organisationens skolor, varav 60% är flickor. Biståndsorganet SIDA står för 70% av finansieringen. Resten kommer från privata givare och bland annat PostkodLotteriet.

Situationen i Afghanistan just nu är mycket svår. Fattigdomen ökar med rekordfart. Enligt FN-organet UNOCHA har man aldrig tidigare i modern tid sett en så snabb ökning, någonstans.

Fattigdomsgränsen i Afghanistan går vid 1,8 USD/dygn (ca 15 kronor). Befolkningen som inte når upp dit har på ett år ökat från 54% till 70%, och fortsätter öka. Av 5,6 miljoner barn under fem år är 3,2 miljoner akut undernärda. En miljon av dem riskerar att dö om de inte får behandling mot undernäring, enligt FN:s uppskattningar.

Sedan talibanerna tagit över och de utländska trupperna lämnat landet löper huvuddelen av befolkningen mindre risk för våld i vardagen. Men IS har riktat flera blodiga attentat mot minoriteten hazarerna den senaste tiden.

Trots det minskade våldet kommer antalet döda under det kommande året att vara fler än de liv som spillts under de senaste 20 åren av krig, varnar Klas Bjurström.

Orsaken till detta är den djupa ekonomiska kris som landet befinner sig i. Internationellt bistånd till den afghanska staten frystes efter talibanernas maktövertagande. De pengarna finansierade tidigare den största delen av landets sjukvård och löner inom den offentliga sektorn. Dessutom är det afghanska banksystemet isolerat och internationella organisationer som SAK har mycket svårt för att få in pengar i landet. Nu väntar en katastrofal vinter. Afghanistan importerar större delen av sin el från Tadjikistan, och landet har inga pengar att betala elräkningarna med.

Trots allt tror Klas Bjurström på en långsam förbättring i Afghanistan. Under de senaste 20 åren har fler barn fått gå i skola, och mödra- och barnadödligheten har minskat kraftigt. SAK:s budskap är att de stannar kvar, så länge civilbefolkningen behöver deras stöd.